TYÖ- JA TASA-ARVOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2002 vp

Hallituksen esitys työturvallisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä huhtikuuta 2002 lähettänyt työ- ja tasa-arvoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen työturvallisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 59/2002 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 15/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Leo Suomaa, neuvotteleva virkamies Pertti Siiki ja ylitarkastaja Minna Lundell-Kiuru, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Raila Kangasperko, työministeriö
- työsuojeluinsinööri Pertti Sirola, Turun ja Porin työsuojelupiiri
- tohtori Kaisa Kauppinen ja erikoistutkija Raul Grönqvist, Työterveyslaitos
- työsuojeluvaltuutettu Liisa Kivekäs ja työsuojeluvaltuutettu Sirkka Kekkonen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- lakimies Minna Helle, Akava ry
- asiamies Antti Mähönen, Palvelutyönantajat ry
- työsuojelusihteeri Pirkko Heikura, Puu- ja erityisalojen liitto
- lakimies Jorma Hekkurainen, Rakennusliitto
- lakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- suunnittelupäällikkö Pertti Rauhio, Suomen Yrittäjät
- sosiaalipoliittinen sihteeri Jukka Pajarinen, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry
- asiamies Tapio Kuikko, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- lakimies Juri Aaltonen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- työympäristöpäällikkö Heimo Määränen, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- neuvottelupäällikkö Matti Malkamäki, METO - Metsäalan asiantuntijat ry
- edunvalvontasihteeri Petri Mustakallio, SAK-KI ry
- työturvallisuustarkastaja Hannu Tarvainen, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto
- autonkuljettaja Elo Lepo.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi työturvallisuuslaki, joka korvaisi vuonna 1958 annetun työturvallisuuslain. Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset 17 lain muuttamisesta.

Työturvallisuuslakia sovelletaan työsuhteessa sekä virka- ja muussa siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tehtävään työhön. Lisäksi lakia sovelletaan moniin muihin työnteon muotoihin, joissa työn suorittaja ei ole työ- tai virkasuhteessa työn teettäjään. Vapaaehtoistyö tulee osittain lain soveltamisalaan. Tavanomainen harrastustoiminta jää kuitenkin pääsääntöisesti lain ulkopuolelle, samoin kuin ammattiurheileminen.

Työnantajalla on velvollisuus tunnistaa ja arvioida työhön liittyvät ja työstä aiheutuvat vaarat sekä huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työpaikalla, jossa samanaikaisesti tai peräkkäin toimii työnantajia tai itsenäisiä työnsuorittajia, on näiden toimijoiden velvollisuuksia ehdotettu täsmennettäväksi ja selkeytettäväksi.

Työntekijöiden tulee noudattaa työnantajan antamia määräyksiä ja ohjeita sekä työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Työntekijän on käytettävissään olevin keinoin huolehdittava niin omasta kuin muidenkin työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä sekä vältettävä muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja epäasiallista kohtelua.

Ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota perinteisten fyysisten tapaturmanvaarojen torjunnan lisäksi työn kuormitustekijöihin ja niiden vähentämiseen, ergonomiaan ja näyttöpäätetyöhön, väkivallan uhkan torjumiseen ja yksintyöskentelyyn. Niin ikään säädetään häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun torjunnasta.

Lisäksi säädetään työpaikan ja työympäristön rakenteellisesta turvallisuudesta sekä kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden sekä koneiden ja työvälineiden turvallisuudesta.

Lakiehdotuksessa säädetään velvoitteita myös muille työn turvallisuuteen vaikuttaville henkilöille, joita ovat koneiden ja laitteiden valmistaja ja maahantuoja sekä asentaja, suunnittelija, käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittaja, tavaroiden lähettäjä, kiinteistön omistaja ja sataman tai aluksen haltija.

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen niin pian kuin se työturvallisuuslain kokonaisuudistuksen vaatima koulutus huomioon ottaen on mahdollista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Työoloilla on suuri merkitys kansalaisten hyvinvoinnille. Puutteellisista työoloista työpanosmenetyksinä ja sairaanhoitokuluina kansantaloudelle aiheutuvien kustannusten on arvioitu olevan jopa 3 % bruttokansantuotteesta.

Vuonna 1999 Suomessa kuoli työpaikkatapaturmissa 43 ihmistä ja työmatkatapaturmissa 33 ihmistä. Eniten vakavia työtapaturmia sattuu rakentamisessa, puutavaran ja puutuotteiden valmistuksessa, konepajateollisuudessa sekä kuljetus- ja varastotöissä. Miehille sattuu yli kaksi kertaa enemmän työtapaturmia kuin naisille.

Tapaturmariskit ovat viimeisten 30 vuoden aikana vähentyneet noin 60—70 % työaikaan ja työntekijämääriin suhteutettuna. Ennusteiden mukaan vähintään viidennes työvoimasta altistuu kuitenkin jatkossakin perinteisille työympäristön vaaroille, joita ovat ammattitauti- ja tapaturmavaara sekä fysikaaliset, kemialliset ja bio-

logiset haittatekijät. Työelämään on kuitenkin tullut ja tulossa uusia riski-ilmiöitä, joihin tulee vastata, samaan aikaan kun perinteisiä työympäristöriskejä joudutaan yhä käytännössä torjumaan ja ehkäisemään. Tällaisia uusia riskejä liittyy muun muassa henkisen kuormituksen kasvuun, kiireen lisääntymiseen, tietotyön ongelmiin, ikääntyvien työntekijöiden jaksamiseen nopeasti muuttuvassa, entistä vaativammassa ja haasteellisemmassa työssä, yksintyöskentelyn lisääntymiseen sekä työssä kohdattuun väkivaltaan ja väkivallan uhkaan.

Uudella työturvallisuuslailla pyritään parantamaan työympäristöä ja työolosuhteita, ennaltaehkäisemään ja torjumaan työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Laki korostaa työpaikan omaaloitteista turvallisuuden hallintaa, johon sisältyvät työpaikan haitta- ja vaaratekijöiden tunnistaminen ja kartoittaminen, niiden merkityksen arvioiminen työntekijöiden terveydelle ja asianmukaisiin toimenpiteisiin ryhtyminen epäkohtien korjaamiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ehdotuksessa korostetaan ennakoivan työsuojelun näkökulmaa ja pyritään hyvään turvallisuusjohtamiseen. Tärkeää on, että lakiin on sisällytetty myös työelämän uusien riskien hallinta ja henkinen työsuojelu. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota väkivallan uhkaan ja yksintyöskentelyyn ja kiirehtii niitä koskevien asetusten laatimista, jotta työpaikoille saataisiin tarkemmat ohjeet esimerkiksi siitä, miten yksin työskentelevän yhteydenpito ja avunsaantimahdollisuudet tulee järjestää.

Niin sanotut yhteiset työpaikat, joilla toimii samanaikaisesti tai peräkkäin useiden eri työnantajien työntekijöitä ja itsenäisiä työnsuorittajia, ovat lisääntyneet voimakkaasti viime vuosina. Tästä syystä on tärkeää, että ehdotuksessa selkiytetään eri toimijoiden vastuuta ja velvollisuuksia työturvallisuuden parantamiseksi tällaisilla työpaikoilla.

Valiokunta korostaa työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan merkitystä työpaikan turvallisuuden ja terveellisyyden parantamisessa. Yhteistoiminta on paitsi tärkeää kartoitettaessa vaaratilanteita ja luotaessa ohjeita ja käytäntöjä vaarojen torjumiseksi myös merkittävä henkinen voimavara pyrittäessä ratkomaan ihmissuhteisiin liittyviä ongelmia työpaikoilla.

Tasa-arvonäkökohtien huomioon ottaminen

Esityksen perusteluissa on todettu, että työmarkkinoiden voimakkaan jakautumisen johdosta naisten ja miesten työt ja työolot poikkeavat toisistaan. Kaikkia työpaikkoja koskevan lainsäädännön sisällön muutokset vaikuttavat siten väistämättä eri tavalla miehiin ja naisiin. Miesten osuus on viime vuosikymmenen loppupuolella ollut noin 70 % tapaturmista ja 2/3 korvatuista ammattitaudeista. Naisvaltaisilla aloilla esiintyvät tuki- ja liikuntaelinten vaivat eivät aina ole täyttäneet korvattavuuden kriteereitä eivätkä siten näy ammattitautitilastoissa. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että naisten alojen ja ammattien erityisongelmat otetaan nykyistä paremmin huomioon myös korvauskäytäntöjä kehitettäessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että työturvallisuuslakiehdotuksessa on otettu huomioon ammattirakenteessa tapahtunut muutos, joka on ilmennyt toimihenkilöistymisen ja palvelutyön lisääntymisenä, ja kiinnitetty erityistä huomiota työn kuormitustekijöiden vähentämiseen. Tällaisia kuormitustekijöitä liittyy esimerkiksi ergonomiaan, näyttöpäätetyöhön, väkivallan uhkaan, häirintään ja yksintyöskentelyyn, ja ne korostuvat erityisesti naisten aloilla ja ammateissa.

Myös työsuhteet poikkeavat naisilla ja miehillä. Erityisesti nuoret hyvin koulutetut naiset ovat useammin määräaikaisissa töissä kuin miehet. On tärkeää selvittää, miten määräaikaiset työsuhteet vaikuttavat työyhteisöön kiinnittymiseen, työsuojelutietoisuuteen ja mahdollisuuksiin vaikuttaa työpaikan työolosuhteiden kehittämiseen. Määräaikaisissa työsuhteissa olevilla on vakituisia työntekijöitä suurempi vaara syrjäytyä ja passivoitua työyhteisön sisällä. Koska työyhteisöön tulevien sijaisten ja muiden lyhytaikaisten tai uusien työntekijöiden tapaturmariski on huomattavasti suurempi kuin työyksikön vakituisten työntekijöiden, työsuojelussa tulee

kiinnittää erityistä huomiota heidän riittävään perehdyttämiseensä työtehtäviin ja työpaikkaan liittyviin vaaratilanteisiin.

Häirintä

Työturvallisuuslakiesityksen häirintää ja epäasiallista kohtelua koskevat määräykset kattavat sukupuolisen häirinnän lisäksi muutkin epäasiallisen kohtelun tilanteet. Esimerkiksi esimiehen ja työntekijän väliset tai työntekijöiden väliset konfliktitilanteet voivat tulla lain sääntelyn piiriin. Valiokunta pitää tärkeänä, että työpaikan häirintä- ja kiusaamistilanteisiin puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tällöin ongelmat ovat yleensä helpommin ratkaistavissa eikä työntekijälle ehdi aiheutua pitkäaikaisia tai pysyviä terveydellisiä vaikutuksia. Varhainen puuttuminen palvelee valiokunnan käsityksen mukaan työturvallisuuslakiesityksessä yleisesti omaksuttua ennalta ehkäisevää tarkoitusta.

Tasa-arvolakia — joka erityislakina sääntelee sukupuolesta johtuvia häirintätilanteita — sovellettaessa työnantajan on katsottu olevan velvollinen puuttumaan jo vähäiseenkin häirintään. Vaikka työturvallisuuslain ja tasa-arvolain kirjoitustapa ja soveltamisala poikkeavat toisistaan, valiokunta katsoo, että lait täydentävät toisiaan. Työturvallisuuslain noudattamista valvova työsuojeluhallinto voi selvittää ja puuttua yksittäisiin häirintätilanteisiin tehokkaammin kuin tasa-arvovaltuutetun toimisto, jolla ei ole piiriorganisaatiota eikä muutenkaan samanlaisia resursseja kuin työsuojeluhallinnolla.

Työsuojelun valvonta

Ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota myös työturvallisuuslain uudistuksen vaatimaan koulutukseen lain noudattamisen valvontaa suorittaville organisaatioille, erityisesti työsuojelupiireille. Keskeisessä asemassa ovat työsuojelutarkastajat, joiden tulee saada koulutusta ja ohjeistusta myös menettelytavoista, joilla he voivat puuttua työpaikkojen erilaisiin psykososiaalisiin ongelmiin.

Työvoimapoliittisessa toimenpiteessä olevien työterveyshuolto

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että työterveyshuoltolain 2 §:n muutosehdotus muuttaisi voimassa olevaa lainsäädäntöä siten, että jatkossa työterveyshuoltolakia ei sovellettaisi työvoimapoliittisessa toimenpiteessä eli työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa tai työkokeilussa oleviin henkilöihin, koska he eivät ole työ- tai virkasuhteessa. Muutosehdotusta ei ole millään tavoin perusteltu hallituksen esityksessä.

Valiokunta totesi työterveyshuoltolain uudistamisesta antamassaan lausunnossa (TyVL 9/2001 vp — HE 114/2001 vp), että pitkäaikaistyöttömien työ- ja työllistymiskyvyn ylläpitäminen edellyttää samantyyppisiä työkykyä ylläpitäviä, ehkäisevästi painottuneita palveluja kuin työterveyshuolto tarjoaa työsuhteessa oleville. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi terveystarkastukset, ohjaus hoitoon ja kuntoutukseen sekä terveyttä ja kuntoa ylläpitävä toiminta. Valiokunta katsoi lausunnossaan, että työttömille tulisi järjestää työterveyspalvelut koko maassa.

Valiokunta toistaa lausunnossa esittämänsä näkemyksen ja pitää tärkeänä, että työterveyspalvelut kattavat myös työvoimapoliittisessa toimenpiteessä olevat henkilöt. Saamansa selvityksen mukaisesti valiokunta ehdottaa 15. lakiehdotuksen 2 §:ään tehtäväksi muutoksen, jolla työterveyshuoltolain soveltamisala säilytetään nykyisenä. Mahdolliset lain soveltamisalaan liittyvät ongelmat tulee selvittää erikseen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Työturvallisuuslaki

3 §. Lain soveltaminen vuokratyössä. Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 ja 3 momentin. Vuokratyö on lisääntyvä työn tekemisen muoto, jossa sekä vuokratyöntekijän työnantajalla että työn vastaanottajalla on työnantajan velvoitteita. Ennen työn aloittamista on tärkeätä, että työn vastaanottaja määrittelee työssä tarvittavat ammattitaitovaatimukset ja muut työn erityispiirteet ja ilmoittaa ne vuokra-

työntekijän työnantajalle. Tämän tulee varmistaa, että työntekijällä on tehtävään vaadittava ammattitaito ja että hän soveltuu muutenkin kyseiseen työhön. Vuokratyöntekijän työnantajan tulee ilmoittaa nämä seikat myös työntekijälle, jolloin kaikki osapuolet ovat tietoisia työn vaatimuksista. Nämä seikat on syytä mainita laissa. Niin ikään laissa on perusteltua mainita työn vastaanottajan erityinen velvollisuus huolehtia työntekijän perehdyttämisestä työhön ja työolosuhteisiin sekä yhteistoiminnan, tiedottamisen ja työterveyshuollon järjestelyihin. Vuokratyöntekijän työnantajan ja työn vastaanottajan velvollisuuksia voidaan lisäksi täsmentää asetuksella.

7 §. Muu lain soveltaminen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kielellisiä korjauksia.

11 §. Erityistä vaaraa aiheuttava työ. Valiokunta käsitteli äitiyssuojelua kaivostyössä ja muussa vaarallisessa työssä uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan hyväksymisestä antamassaan lausunnossa (TyVL 2/2002 vp — HE 229/2001 vp) ja totesi, että Suomi voisi sitoutua 8 artiklan 5 kohtaan ottaen huomioon, että Suomen lainsäädäntöä voidaan tarvittaessa selkiyttää työturvallisuuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Kaivostyöhön ja muuhun vaaralliseen työhön sovelletaan työturvallisuuslakiehdotuksen 11 §:ää, joka sisältää asiallisesti ottaen saman suojelutason kuin sosiaalisen peruskirjan 8 artiklan 5 kohta, vaikka ehdotetut säännökset eivät nimenomaisesti kiellä työn tekemistä. Säännösehdotus edellyttää vaarojen arviointia sekä sen perusteella tapahtuvaa sopiviin työtehtäviin siirtämistä, jos työ aiheuttaa erityistä vaaraa raskaana olevalle työntekijälle tai sikiölle. Saadun selvityksen mukaan käsite "erityinen vaara" viittaa siihen, että sama työ ei välttämättä aiheuta vaaraa muille työntekijöille. Jos muuta työtä ei voida työpaikalla järjestää, on mahdollista turvautua erityisäitiysrahajärjestelyyn.

17 §. Työnantajan ja työntekijöiden välinen yhteistoiminta. Pykälän 3 momentin viimeinen virke koskee työntekijän aloiteoikeutta ja palautteen saantia. Valiokunta ehdottaa säännökseen tehtäväksi kielellisen täsmennyksen, jonka mukaan työntekijällä on oikeus tehdä työpaikan turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä muita 2 momentissa tarkoitettuja asioita koskevia ehdotuksia.

29 §. Yksintyöskentely. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kielellinen korjaus. Työn tekeminen yksintyöskentelynä on kielellisesti kankea. Yksintyöskentelyn käsite ei ole siinä määrin sisällöltään selvä tai vakiintunut, että sen käyttäminen tällä perusteella olisi välttämätöntä. Sen vuoksi ilmaisu ehdotetaan korvattavaksi kielellisesti sujuvammalla yleiskielen ilmaisulla. Myös 1 momentin yhteydenpitoa koskevaa kohtaa ehdotetaan kielellisesti selkeytettäväksi siten, että siinä tarkoitettu yhteydenpito on järjestettävä työntekijän ja työnantajan, työnantajan osoittaman edustajan tai muiden työntekijöiden välillä.

45 §. Hälytys-, turvallisuus- ja pelastusvälineet ja -ohjeet. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nykyisen työturvallisuuslain 28 §:n 3 momenttia vastaava säännös, joka koskee pelastautumisvälineitä veden varaan joutumisen vaaran varalta. Kyseinen säännös on aikoinaan syntynyt suojaamaan hinaajissa ja puutavaran uitossa olevien työntekijöiden henkeä veden varaan joutumistilanteissa. Työtä vesillä tehdään rannikkoliikenteessä ympärivuotisesti, sisävesillä varhaisesta keväästä joulukuulle. Hypotermiaonnettomuuden välttämiseksi on tarpeen, että työntekijällä on käytettävissään paleltumiskuolemalta suojaava kelluntapuku.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työntekijöille on annettava tarpeelliset ohjeet tulipalon, hukkumis- tai muun vaaran varalta. Tarpeellisten ohjeiden antamista vain tulipalon varalta on pidettävä liian suppeana. Työntekijöille on perustelua antaa ohjeet myös 1 kohdan tarkoittamien laitteiden käytöstä sekä muidenkin siinä mainittujen vaarojen kuin pelkästään tulipalon vaaran varalta. Pykälän 3 momentin valtuutussäännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *työpaikan varustamisesta 1 momentissa tarkoitetuilla laitteilla ja vä-*

lineillä sekä 2 momentissa tarkoitetuista ohjeista.

48 §. Henkilöstötilat. Pykälän 5 momentti ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi. Rakennustyömaiden henkilöstötiloista voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

60 § . Tavaroiden lähettäjää ja kuormaajaa koskevat velvollisuudet. Pykälän 2 momentin mukaista valtuutussäännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *1 momentissa tarkoitetuista ohjeista sekä esineen tai pakkauksen* merkitsemisestä alukseen *tai muuhun kulkuneuvoon* lastaamista varten. Säännös sisältää Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin perustuvan vaatimuksen tavarakollin merkitsemisestä ennen alukseen lastaamista. Tämä velvoite on tällä hetkellä tarkemmin säädelty asetustasolla. Tarvittaessa voidaan asetuksella tarkemmin säätää esineen tai pakkauksen merkitsemisestä myös silloin, kun se lastataan muuhun kulkuneuvoon maantie-, ilma- tai rautatiekuljetusta varten.

15. Laki työterveyshuoltolain 2 ja 12 §:n muuttamisesta

2 §. Soveltamisala. Ehdotettu työterveyshuoltolain soveltamisalan muuttaminen siten, että laki koskisi vain työ- ja virkasuhteessa olevia työntekijöitä ei ole pelkästään lakitekninen, vaan muutos jättäisi työterveyshuoltolain ulkopuolelle henkilöryhmiä, joita nykyinen laki koskee, kuten työvoimapoliittisessa toimenpiteessä olevat henkilöt. Vastaavia laajennuksia, joilla soveltamisala pysyisi nykyisen laajuisena, ei ole esitetty hallituksen esitykseen kuuluviin 10. ja 17. lakiehdotukseen. Työterveyshuoltolain soveltamisalan muutosta ei ole hallituksen esityksessä perusteltu ja näin ollen muutoksen vaikutukset ovat epäselvät. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa, että työterveyshuoltolain 2 §:n 1 momentti säilytetään voimassaolevaa lakia vastaavana. Työterveyshuoltolain soveltamisala ja sen mahdolliset ongelmat sekä muutostarve tulee selvittää erikseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2.—14. sekä 16. ja 17. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. ja 15. lakiehdotus hyväksytään muutettuina ***(Valiokunnan muutosehdotukset)****.*

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Työturvallisuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

1 ja 2 §
(Kuten HE)

3 §

Lain soveltaminen vuokratyössä

(1 mom. kuten HE)

Työn vastaanottajan on ennen työn aloittamista riittävän tarkasti määriteltävä vuokratyön edellyttämät ammattitaitovaatimukset ja työn erityispiirteet sekä ilmoitettava ne vuokratyöntekijän työnantajalle. Tämän on ilmoitettava työntekijälle edellä tarkoitetuista seikoista ja erityisesti varmistettava, että vuokratyöntekijällä on riittävä ammattitaito, kokemus ja sopivuus suoritettavaan työhön. (Uusi)

Työn vastaanottajan on erityisesti huolehdittava työntekijän perehdyttämisestä työhön ja työpaikan olosuhteisiin, työsuojelutoimenpiteisiin sekä tarvittaessa työsuojelun yhteistoimintaa ja tiedottamista sekä työterveyshuoltoa koskeviin järjestelyihin. (Uusi)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *2 ja 3 momentissa tarkoitetuista työn vastaanottajan ja vuokratyöntekijän työnantajan velvollisuuksista*.

4—6 §
(Kuten HE)

7 §

Muu lain soveltaminen

Tätä lakia sovelletaan myös:

1) yhteisellä työpaikalla *toimivaan* pääasiallista määräysvaltaa *käyttävään työnantajaan*, *muuhun työnantajaan* sekä *itsenäiseen työnsuorittajaan* siten kuin 49—51 ja 53 §:ssä säädetään;

2) yhteisellä rakennustyömaalla *pääurakoitsijaan, rakennuttajaan* tai *muuhun henkilöön*, joka johtaa tai valvoo rakennushanketta, siten kuin 52 §:ssä säädetään;

(3 kohta kuten HE)

4) vapaaehtoistyötä *teettävään työnantajaan* siten kuin 55 §:ssä säädetään;

5) *suunnittelijaan* siten kuin 57 §:ssä säädetään;

6) koneen, välineen tai muun laitteen *asentajaan* siten kuin 58 §:ssä säädetään;

7) käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksia *suorittavaan* siten kuin 59 §:ssä säädetään;

8) tavaroiden *lähettäjään* ja *kuormaajaan* siten kuin 60 §:ssä säädetään;

9) rakennuksen *omistajaan, muuhun haltijaan* tai *vuokranantajaan* siten kuin 61 §:ssä säädetään; ja

10) sataman *haltijaan, laivanisäntään, aluksen päällikköön* tai *muuhun henkilöön*, jonka huostassa alus on, siten kuin 62 §:ssä säädetään.

2 luku

Työnantajan yleiset velvollisuudet

8—16 §
(Kuten HE)

3 luku

Yhteistoiminta

17 §

Työnantajan ja työntekijöiden välinen yhteistoiminta

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Työntekijöiden on osaltaan toimittava yhteistyössä työnantajan ja työntekijöiden edustajien kanssa tämän lain mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Työntekijällä on oikeus *tehdä työpaikan turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä muita 2 momentissa tarkoitettuja asioita* koskevia ehdotuksia työnantajalle ja saada niihin palaute.

4 luku

Työntekijän velvollisuudet ja oikeus työstä pidättäytymiseen

18—23 §
(Kuten HE)

5 luku

Työtä ja työolosuhteita koskevat tarkemmat säännökset

Ergonomiaa, fyysistä, henkistä ja sosiaalista kuormittavuutta sekä eräitä muita työn vaaroja koskevat säännökset

24—28 §
(Kuten HE)

29 §

Yksintyöskentely

Työssä, *jossa* työntekijä *työskentelee yksin* ja johon siitä syystä liittyy ilmeinen haitta tai vaara hänen turvallisuudelleen tai terveydelleen, työnantajan on huolehdittava siitä, että haitta tai vaara yksin työskenneltäessä vältetään tai se on mahdollisimman vähäinen. Työnantajan on myös työn luonne huomioon ottaen järjestettävä mahdollisuus tarpeelliseen yhteydenpitoon työntekijän ja työnantajan, *työnantajan* osoittaman *edustajan* tai muiden työntekijöiden välillä. Työnantajan on myös varmistettava mahdollisuus avun hälyttämiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteydenpidosta, yhteydenpitolaitteista ja muista turvallisuuteen liittyvistä järjestelyistä eri toimialoilla ja tehtävissä, joissa *työskennellään yksin*.

30 ja 31 §
(Kuten HE)

Työpaikan ja työympäristön rakenteita koskevat säännökset

32—36 §
(Kuten HE)

Kemialliset, fysikaaliset ja biologiset tekijät ja vaarallisten aineiden käyttö

37—40 §
(Kuten HE)

Koneiden, työvälineiden ja muiden laitteiden turvallisuus

41—43 §
(Kuten HE)

Onnettomuuden vaaran torjunta, pelastautuminen ja ensiapu

44 §
(Kuten HE)

45 §

Hälytys-, turvallisuus- ja pelastusvälineet ja -ohjeet

Työpaikka on työolosuhteiden niin edellyttäessä varustettava tarpeellisilla hälytys-, paloturvallisuus-, hengenpelastus- ja pelastautumislaitteilla ja -välineillä. *Työpaikassa, jossa on veden varaan joutumisen johdosta hengen tai terveyden vaara, tulee sopivassa paikassa olla aina saatavissa pelastautumisvälineet.*

Työntekijöille on annettava tarpeelliset ohjeet *1 momentissa tarkoitettujen laitteiden ja välineiden käytöstä samoin kuin* tulipalon, *hukkumis- tai muun vaaran* varalta. Ohjeet on annettava myös toimenpiteistä, joihin tulipalon sattuessa on työpaikan olosuhteet huomioon ottaen ryhdyttävä. Tarvittaessa ohjeet on pidettävä työntekijöiden nähtävänä työpaikalla. Harjoituksia on järjestettävä tarvittaessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *työpaikan varustamisesta 1 momentissa tarkoitetuilla laitteilla ja välineillä sekä 2 momentissa tarkoitetuista ohjeista.*

46 ja 47 §
(Kuten HE)

Työntekijöiden käytössä olevat tilat

48 §

Henkilöstötilat

(1—4 mom. kuten HE)
(5 mom. *poist.)*

6 luku

Erityiset työn teettämisen tilanteet

49—55 §
(Kuten HE)

7 luku

Työn turvallisuuteen vaikuttavien muiden henkilöiden velvollisuudet

56—59 §
(Kuten HE)

60 §

Tavaroiden lähettäjää ja kuormaajaa koskevat velvollisuudet

(1 mom. kuten HE)
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *1 momentissa tarkoitetuista ohjeista sekä esineen tai pakkauksen* merkitsemisestä alukseen *tai muuhun kulkuneuvoon* lastaamista varten.

61 ja 62 §
(Kuten HE)

8 luku

Rangaistussäännökset

63 §
(Kuten HE)

9 luku

Erinäiset säännökset

64—67 §
(Kuten HE)

10 luku

Voimaantulosäännökset

68 §
(Kuten HE)

15.

Laki

työterveyshuoltolain 2 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2001 annetun työterveyshuoltolain (1383/2001) 2 §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan *työhön, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia (/200).*

— — — — — — — — — — — — — —

12 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd		Pertti Mäki-Hakola /kok (osittain)
vpj.	Raija Vahasalo /kok		Petri Neittaanmäki /kesk
jäs.	Tuula Haatainen /sd		Håkan Nordman /r (osittain)
	Pertti Hemmilä /kok		Pirkko Peltomo /sd
	Leea Hiltunen /kd		Tero Rönni /sd
	Anne Holmlund /kok		Osmo Soininvaara /vihr
	Anne Huotari /vas		Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Kyösti Karjula /kesk (osittain)	vjäs.	Matti Kangas /vas (osittain).
	Esa Lahtela /sd		

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.